

De jagershut in het Hürtgenwald

bron: www.tracesofwar.nl, bewerking: Johan Meijer, november 2024

De hut

In het Duitse Hürtgenwald, niet ver van de Belgische en Nederlandse grens, stond een jagershut. Deze hut werd in de winter van 1944-1945 bewoond door Elisabeth Vincken en haar 12-jarige zoon Fritz.

De vader had zijn vrouw en zoon daar naar toe gestuurd toen bommenwerpers hun woonplaats Aken gedeeltelijk hadden verwoest. De hut werd door hem gebruikt tijdens zijn jachtuitstapjes. Hij was bakker van beroep maar was opgeroepen voor de burgerwacht in Monschau, een paar kilometer verderop.

Zware gevechten tussen Amerikanen en Duitsers waren er geweest in het Hürtgenwald, maar het zwaartepunt van het front had zich in december verplaatst naar de Ardennen, waar Hitler op 16 december een wanhoopsoffensief had gelanceerd in de hoop een einde te maken aan de geallieerde opmars naar Duitsland.

Onverwachte wending

Het wás Kerstavond 1944. Dus nu, op dit moment precies 80 jaar geleden. Fritz en zijn moeder hoopten dat vader kerstavond bij hen zou vieren. Het Kerstdiner was al voorbereid, in de hoop dat hij met Kerst thuis zou zijn. Maar toen duidelijk werd dat hij dat niet zou halen besloten ze het kerstdiner uit te stellen tot het nieuwe jaar. Misschien was hij er dan wel.

Maar dan: een klopp op de deur! Elisabeth opent de deur en staat oog-in-oog met drie Amerikaanse militairen, van wie er één ernstig gewond is. Eén van de mannen spreekt een beetje Frans en zegt: 'We willen jullie geen kwaad doen, we zoeken alleen een warm onderkomen voor de nacht om bij te komen. We zijn verdwaald, we hebben drie dagen in de kou rondgelopen op zoek naar ons bataljon'. Elisabeth liet de jonge mannen binnen. Ze hadden haar zoons kunnen

zijn. De gewonde jongen wordt door zijn kameraden naar binnen gedragen en op het bed van Fritz gelegd.

De soldaten stellen zich voor: Jim, Robin en Harry.

Elisabeth besluit het kerstdiner alsnog op te dienen aan haar uitgehongerde gasten. De vetgemeste haan, die ze Hermann had genoemd, naar rijksmaarschalk Hermann Göring, gaat de oven in en Fritz begint met het dekken van de tafel voor vijf. Terwijl Jim helpt met koken, verzorgt Robin zijn gewonde maat Harry. Hij heeft een kogelwond in zijn bovenbeen en wordt verbonden met repen die Elisabeth van een laken scheurt.

Terwijl heerlijke geuren uit de oven de boshut vullen, wordt er opnieuw op de deur geklopt. Fritz denkt dat het meer verdwaalde Amerikanen zijn, maar als hij de deur opendoet verstijft hij van angst. Het zijn drie Duitse soldaten. Fritz wist dat op het onderbrengen van vijandelijke soldaten de doodstraf staat.

Wapenstilstand

Elisabeth snelt naar de deur en verwelkomt de Wehrmacht-soldaten en wenst ze een vrolijk kerstfeest. De Duitse mannen zijn ongeveer even oud als de Amerikanen. Ze vertellen dat ze hun regiment kwijtgeraakt zijn en vragen of ze de nacht in de hut mogen doorbrengen. Elisabeth nodigt ze binnen en biedt ze een warme maaltijd aan. Dat slaan de hongerige militairen natuurlijk niet af. 'Maar!', zegt Elisabeth, 'we hebben hier ook drie andere gasten, die jullie niet als jullie vrienden zullen beschouwen.' 'Het is kerstavond en er wordt hier niet geschoten!', voegt ze er ferm aan toe. De Duitsers, twee soldaten en een korporaal, begrijpen dat de vrouw Amerikanen herbergt, maar besluiten haar te gehoorzamen. Ze laten hun wapens buiten achter op een houtstapel en stappen de warme hut binnen. Ook de Amerikanen geven, op verzoek van de vrouw, hun wapens aan haar af.

De hut is eigenlijk niet berekend op zoveel gasten, dus twee Duitsers en twee Amerikanen moeten op het bed van de gastvrouw zitten. De sfeer was eerst nogal gespannen, maar geleidelijk aan wordt het ijs gebroken. De soldaten lijken allemaal erg jong, Twee van de Duitse soldaten zijn pas 16 jaar en de korporaal is met zijn 23 jaar de oudste van allemaal. Eén van de Duitsers spreekt Engels en is als medicijnenstudent in staat om de toestand van de gewonde Amerikaan te beoordelen. Hij concludeert dat de man wel veel bloed heeft verloren, maar dat de wond dankzij de kou niet geïnfecteerd is. Met rust en een goede verzorging zal het goed komen met hem. Die goede verzorging zit wel goed, want de militairen laten zich de gebraden haan goed smaken. De Duitsers delen een brood en een fles rode wijn met de Amerikanen. De helft van de rode wijn wordt door Elisabeth bewaard voor de gewonde militair.

De wapenstilstand in de hut duurt tot de volgende morgen, Kerstmorgen. De mannen krijgen van hun gastvrouw een bord havermoutpap en voor de Amerikaan met de beenwond maakt ze een kracht drankje met ei, suiker en de overgebleven wijn. Om hem te kunnen vervoeren wordt een brancard gemaakt van houten palen en een tafelkleed. Voordat de Amerikanen en Duitsers ieder hun eigen weg gaan, wijst de Duitse korporaal zijn vijanden eerst de juiste weg in de richting van de Amerikaanse linies. Hij geeft de Amerikanen ook een kompas mee. Elisabeth geeft de Amerikanen en de Duitsers hun wapens terug. 'Wees voorzichtig jongens', zegt ze. 'Ik wil dat jullie op een dag weer veilig naar jullie eigen huis kunnen terugkeren.' De Duitsers en de Amerikanen schudden elkaar de hand en gaan ieder hun eigen weg.

Veertig jaar later...

Ruim veertig jaar later, op 5 mei 1985, reist de Amerikaanse president Ronald Reagan naar Duitsland om veertig jaar vrede tussen de Bondsrepubliek en de Verenigde Staten te vieren. De koude oorlog is nog niet ten einde. Reagan houdt een toespraak en vertelt daarin het

verhaal over die Kerstavond in de jachthut van de Duitse familie Vincken tijdens het Ardennenoffensief. Stafmedewerkers van de president hadden het verhaal gevonden in het maandblad Reader's Digest van januari 1973. Het verhaal, geschreven door Fritz Vincken onder de titel 'Truce in the Forest'. Wapenstilstand in het bos.

Op de radio hoort Fritz Vincken tot zijn stomme verbazing dat de Amerikaanse president zijn verhaal aanhaalt. In 1959 verliet hij zijn moederland en ging wonen in Canada en Californië en sinds 1963 al weer jaren op Hawaii. In de wijk Kapalama in Honolulu runt hij een bakkerij. De eilandbewoners staan in de rij voor het Duitse bruinbrood en de Schwarzwälder Kirschtorte van zijn bakkerij.

Fritz is erg geraakt door Reagans woorden. Zijn herinneringen aan die kerstavond van 1944 had hij op aandringen van Amerikaanse vrienden al in de jaren '60 opgeschreven en gestuurd naarm Reader's Digest.

Het verhaal over die Kerstavond in de jachthut lijkt te mooi om waar te zijn, maar heeft vermoedelijk echt plaatsgevonden. Voorafgaand aan de toespraak van Reagan in Duitsland, had de staf van het Witte Huis bij Reader's Digest naar de authenticiteit ervan gevraagd. De redactie van het blad gaf aan dat er intensief onderzoek was geweest. In Aken was Elisabeth Vincken gevonden en die had exact hetzelfde verhaal verteld als haar zoon, zonder dat zij de ingezonden tekst had gelezen. Ook was ter plaatse onderzoek verricht, onder andere door te spreken met lokale bewoners. 'We zijn ervan overtuigd, zonder twijfel, dat het verhaal waar is', beweerde de hoofdredacteur zelfverzekerd.

Het was Fritz Vincken de eerste decennia na de oorlog niet gelukt om ook maar één militair uit zijn verhaal op te sporen. Een uitzending van het Amerikaanse televisieprogramma Unsolved Mysteries uit 1995 veranderde dat. Een kijker herkende het verhaal, dat hem eerder al

verteld was door een bewoner van het verzorgingshuis in Maryland waar hij werkte. De naam van de man was Ralph Blank. Waarschijnlijk heeft Fritz zijn naam verkeerd onthouden aangezien deze naam niet in het verhaal voorkomt. Deze Ralph Blank had tijdens de Tweede Wereldoorlog gediend in een Infantry Regiment. In januari 1996 werden Fritz en de veteraan met elkaar herenigd. 'Jouw moeder redde mijn leven', zei de oude man tegen hem. De veteraan had het kompas van de Duitse korporaal nog altijd in zijn bezit. Fritz zei later dat deze ontmoeting het hoogtepunt van zijn leven was geweest.

De Duitse soldaten en de twee andere Amerikanen werden nooit teruggevonden. Zelf overleed Fritz Vincken in 2002 op 69-jarige leeftijd. Hij liet vrouw, dochter en twee kleinkinderen achter. Zijn verhaal over het kerstmaal van 1944 mag voortleven als symbool van verbroedering en medemenselijkheid tijdens de donkerste dagen die er zijn.